

Hørings svar til ny kirkeordning

Nygård menighetsråd, Bergen 14.12.18

Innledning

Nygård menighetsråd takker for muligheten til å gi uttale vedrørende Kirkerådets forslag til ny kirkeordning for Den norske kirke. Menighetsrådet har forståelse for Kirkerådets avventende situasjon til Departementet og Stortinget har gjort ferdig staten sin nye (forhåpentligvis ramme-) lov. Menighetsrådet vil likevel peke på at en savner en mer grundig evaluering av dagens lovgiving og den praksis som har utviklet seg i kirken på de forskjellige nivåene. Å videreføre hovedlinjene i dagens situasjon uten en slik grundig evaluering, kan virke både konserverende og la uheldige utslag i dag, utvikle seg videre og få en slags «sedvanestatus». Vi tør derfor be både Kirkerådet og Kirkemøtet gå mer grundig til verks, før en konkluderer og sementerer dagens opplegg. Vi kommer tilbake til noen punkter i det følgende.

Kapittel 1: Den norske kirkes grunnlag

Dette kapitlet er egentlig en blanding av læregrunnlag (slik overskriften lyder) og en del som må kalles mer kirkepolitiske konklusjoner. Dette er ikke naturlig i et slikt grunnleggende kapittel.

Her viser vi også til formuleringen i dagens lov – som fortsatt bør ha naturlig plass:
«Formålet med loven er å legge forholdene til rette for et aktivt engasjement og en stadig fornyelse i den evangelisk-lutherske folkekirke i Norge.»

Par 3 Dåp og tjeneste

Denne paragrafen er uheldig formulert, og faktisk i strid med det lutherske læregrunnlaget. Kort sagt formuleres luthersk lære – med forankring i bekjennesskriftene - gjennom noen tydelige «alene» - Skriften alene, Kristus alene, nåden alene og troen alene. Læren formuleres aldri gjennom «dåpen alene» som paragrafen synes å signalisere. Det er her viktig at paragrafen synliggjør evangelisk luthersk lære med forbindelsen mellom dåp og tro. Bekjennelsen taler jo også om «forsamlingen av de dømte og troende». Vi foreslår derfor ny formulering slik:

«Par. 3: Dåp, tro og tjeneste

...alle dømte er kalt til å **tro på Jesus Kristus**, tjene Gud og medmennesker, og ta del i kirkens liv.»

Par. 4: Den norske kirkes oppdrag

Her er mye viktig formulert med fokus på gudstjenestens sentrale plass. Men det må i tillegg understrekes at menigheten utrustes også i andre fellesskap der en samles om Ordet som blir delt og forkynt, og en samles i bønn og tilbedelse. Vi foreslår derfor følgende formulering:

«Det kristne fellesskap er en samling i Jesu navn. Her styrkes troen, en blir utrustet og utsendt slik at kirken (de Kristustroende) kan virkeliggjøre sitt kall til å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.»

Par. 5: Tjenestefelleskap og de vigslede tjenestene

Her nevner forslaget tre kategorier i tjenestefelleskapet – frivillige, ansatte og vigslede personer. Her bør en dele «frivillige» i to grupper – de i full forstand frivillige, og de som har påtatt seg konkrete verv med bakgrunn i kirkens valgordning – som rådsmedlemmer. Vi foreslår derfor følgende justering:

«Den norske kirkes oppdrag blir ivaretatt i et tjenestefelleskap av frivillige (i kirke og misjon), demokratisk kirkevalgte, ansatte og vigslede personer....»

Kapittel 2: Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett.

Viser til ovenfor bemerkninger at noen av de momentene som er tatt med i kapittel 1, heller hører til her.

Par. 9: Kirkelig inndeling, navn på kirker og kirkelige enheter, særskilte menighetsformer.

Her har vi to viktige bemerkninger. For det første må det understrekes at de organer som blir berørt av endringer, må få anledning til å uttale seg om endringsforslag før endelig vedtak blir gjort.

For det andre er det avgjørende at sognets rettslige status blir understreket. Det er prinsipielt noe mer enn å være geografisk og administrativ ramme.

Vi forslår derfor noen tilføyelser og presiseringer i denne paragrafen:

Innledningsvis slik: «Soknet – med sin rettslige status som den grunnleggende enhet i Den norske kirke og kan ikke løses fra denne – er den geografiske og administrative rammen om menigheten».

Videre følgende moment:

«Andre endringer i den kirkelige inndeling.... fastsatt av kirkemøtet – etter uttalelse fra de berørte organer.»

Par. 10: Kirkens organer

Her er et av de områdene vi mener forslaget innfører en ny prinsipiell tenkning uten noen form for analyse og begrunnelse med utelukkende å presisere kirkemøtets status. Dette er både uholdbart og i strid med kirkens formelle organer i følge vår historie, og viktigst i strid med det som sies i par. 6 om soknets grunnleggende status. Soknet og kirkemøtet utgjør kirkens juridiske organer. (Vi tillater oss å bemerke her at vi håper Departementet og Stortinget holder fast på sitt forslag slik det er nevnt i forslaget til Statens (forhåpentligvis ramme-) lov at i framtiden skal soknet ha ett rettsorgan – menighetsrådet og ikke to parallellorgan som nå.)

Vi forslår derfor at en ser mer grunnleggende på dette feltet, og tillater oss å komme med følgende forslag: som tilføyelse til siste setning:

- «med de begrensninger som kommer av soknets grunnleggende status».

Kapittel 3: Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

Det er ikke minst i dette kapitlet vi mener forslaget burde bygget på grundig evaluering av dagens situasjon og dermed kunnet justere kursen fra det som kan være en uheldig utvikling. I en tid med behov for rasjonalisering, digitalisering, forenkling og ressurs sparing vil vi mene at Den norske kirke bør ikke i lovs form sementere en overbyråkratisk situasjon. Faktisk kan flere av oppgavene som fellesråd i dag har – eller har tatt seg til – med stor fordel fordeles mellom bispedømmeråd og menighetsråd.

Par. 15: Soknets organer

Slik Departementets høringsforslag uttrykte det, bør bare menighetsrådet være soknets juridiske styringsorgan. Fellesråd bør kun være et tjenlig samarbeidsorgan for bestemte oppgaver. Formalia og realia i dagens situasjon er komplekse. Det heter i Håndboken at fellesrådet har **positivt** avgrenset mandat – det vil si konkrete oppgaver, mens menighetsrådet har **negativt** avgrenset mandat – det vil si alle andre oppgaver (inklusive virksomhetsansvaret). Med dagens ordning med to parallelle organer har praksis mange steder utviklet seg til at mange opplever at fellesråd tiltar seg en overordnet funksjon og opptre ut over sitt mandat og vedtakskompetanse. I det minste er her stor mulighet til uklarhet. Vi tillater oss å foreslå følgende:

«I hvert sokn skal det være et menighetsråd. I kommuner med flere med flere sokn **kan det etableres et fellesråd som samarbeidsorgan med delegerede oppgaver fra menighetsrådene**».

I tredje avsnitts siste setning foreslår vi følgende justering:

... «om kirkelig fellesråd, enten i form av prostiråd eller andre inndelinger som bidrar til å klargjøre fellesrådets primære oppgave som samarbeidsorgan og menighetsrådets primære oppgave som styringsorgan for soknet.»

Par. 20: Menighetsrådets oppgaver

Her er det viktig å følge opp det vi har sagt tidligere om soknets juridiske status og med det menighetsrådets styringsmandat. Med dette foreslår vi følgende justeringer:

Første setning bør lyde slik: «Menighetsrådet er soknets styringsorgan med vedtakskompetanse relatert til menighetsmøtets fullmakter.»

Når det gjelder setningen om «Avgjørelse om opprettelse av stillinger skal godkjennes av kirkelig fellesråd» må den setningen tas ut. I tilfelle det skal stå noe i den retning, bør det heller stå **drøftes med** prost og fellesråd (der det finnes.)

Par. 23 Kirkelig fellesråds sammensetning

Denne paragrafen og de videre paragrafene om kirkelig fellesråd bør justeres slik at det framgår tydelig at slikt organ er et samarbeidsorgan for menighetsrådene med delegert myndighet fra disse. Vi kommer ikke her med konkete nye formuleringer, men ber om at det endelige forslaget justeres ut fra fellesrådets «samarbeidsstatus».

Kapittel 4. Kirker

Her har vi noen bemerkninger.

Par. 28-30 (vedr forvaltning)

Med våre forslag til formell endring av fellesrådets status, må paragrafene her justeres med tanke på fellesrådets mandat til å forvalte eiendom og fond. Så er det viktig at alle vedtak som berører soknet må ha menighetsrådets vurdering med i beslutningsprosessen. Slik flere av paragrafene nå lyder i forslaget, er det ikke tatt med. Dette selvsagte må justeres inn.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

Par. 35ff Kirkemøtets status

Vi mener at Kirkemøtets sammensetning er naturlig ut fra de demokratisk folkevalgte organene. Vi registrerer at en del fellesrådsledere med flere tar til orde for at kirkemøtet bør få en justert sammensetning med bedre forankring i soknet. Det kan oppleves som en tilslørende formulering for egen inntreden i Kirkemøtet. Med vår prinsipielle vurdering av fellesråd som **samarbeidsorgan for menighetsrådene**, er jo ikke slik utvikling naturlig. Vi må også minne om at fellesråd ikke er folkevalgt organ på samme måte som menighetsråd og bispedømmeråd.

Ekstra

Vi finner det naturlig at loven har paragrafer om klagenemnd (40-41). Vi finner det da pussig at ikke den ordning som er innført av Kirkemøtet om Kontrollutvalg, og som i lengre tid har vært i Bergen, er tatt med. Etter vår mening bør det innføres ordning med Kontrollutvalg både på nasjonalt plan, bispedømmeplan og lokalt (i det minste) der det finnes fellesråd.

Sluttmerknad

Vi takker igjen for at vi har fått uttale oss om det foreliggende forslag. Kort oppsummert kan vi formulere våre viktigste poenger som følgende:

- Kirkens læregrunnlag må forankres i Den norske kirkes lære – Bibelen og vår lutherske trosbekjennelse. Da må dåp, tro og tjeneste sammenholdes slik vi foreslår.
- Soknet med menighetsrådet som styringsorgan og kirkemøtet på nasjonalt plan må være Den norske kirkes juridiske styringsorganer. Kirkemøtet må ikke tilta seg en ny fullmakt som i dagens ordning tilligger menighetsråd og menighetsmøtet.

- Fellesråd må ikke fortsette som uklart parallellorgan, men heller kunne etableres som samarbeidsorgan mellom menighetsråd med tydelig positivt avgrenset mandat.
- Den nye loven bør ikke så langt som forslaget innebærer, videreføre og sementere dagens praksis, men bygge på grundig evaluering med konkrete rasjonaliseringsforslag.